

פרשת שופטים

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד

כתב הרמב"ן 'על פי שנים עדים או שלשה עדים, וכו' ועל דרך הפשט אמר הגאון רב סעדיה שנים עדים או שלשה מקבלי עדות השנים ואין בכתוב קבלת עדות רק עדים אבל כמדומה לי שטעה הגאון בדינו כי עדות דיני נפשות לא תקובל רק בפני סנהדרין של עשרים ושלשה'.

ובגמ' (כתובות כא, ב) 'שלשה שישבו לקיים את השטר שנים מכירין חתימות ידי עדים ואחד אינו מכיר עד שלא חתמו מעידין בפניו וחותם'. וכתב שם הרמב"ן 'ואני תמה העדות שהעידו בפני אותו השלישי היאך שמה עדות והא צריך ג' ואין עדות אלא בפני ב"ד, וי"ל כשהיה מומחה וראוי לדון בשאר דיני ממונות וכו"'.
והנה איתא בגמ' (ב"ב מ, א) 'קיום שטרות בשלשה', ואי שם בראשונים דאף דקימל"ן בדיני ממונות דשנים שדנו דיניהם דין, בקיום שטרות אין דיניהם דין, ולפ"ז נראה דה"ה דיחיד מומחה לא מהניא בזה, ומה דאי' הכא ברמב"ן דיחיד מומחה מהניא ביה היינו לקבלת העדות ולא לעצם פסק הקיום.

ולכאורה ילה"ק, לדברי הרמב"ן דס"ל דקבלת העדות צריכה להיות בפני אותו ב"ד שיכול לדון דין זה, דמ"ש הכא דכתב דסגי בחד לקבלת העדות, אף דבעינן שלשה לעצם פסק הדין.

והנראה לומר בזה, דהנה בטעמא דמילתא דבעינן שלשה לקיום השטר איתא בתוס' (כתובות שם) 'אין נראה אלא כעד מפי עד ומטעם זה הצריכו ג' בקיום שטרות דהוה סגי בב' אלא משום דבעינן שיהא ב"ד כדפרישית', ומבוא' דבאמת עיקר פסק הדין של הקיום הוי ככל דיני ממונות, דאפשר אף ע"י יחיד מומחה, וכל מה דבעינן שלשה לפסק הקיום היינו היכא דרוצים לכתוב פסק הקיום בשטר והיינו עשיית ההנפק, דבכה"ג בעינן שלשה לפסק הקיום והיינו משום גזירה, דאם לא יהיה שלשה חתימות בשטר יבאו לטעות שלא נתקבלה עדותם בב"ד, אלא עדים בעלמא קבלו את עדותם והוי עד מפי עד. וכיון דכל מה דזקוקים לשלשה לפסק היינו לצורך שיכלו לכתוב זאת ולא מצד עצם הפסק, להכי אף לקבלת העדות א"צ שלשה.

מקור: רבי גרשון אדלשטיין שליט"א